



Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2021 m. balandžio 22 d.¹

Byla C-186/18

José Cánovas Pardo SL
prieš
Club de Variedades Vegetales Protegidas

(*Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje – Reglamentas (EB) Nr. 2100/94 – 96 straipsnis – Reglamento 94 ir 95 straipsniuose nurodytų ieškinių senaties terminas – Trejų metų terminas – Vienas po kito atlikti veiksmai – Kartotiniai veiksmai – Termino pradžia (*dies a quo*) – Teisinės apsaugos Bendrijoje suteikimo data – Sužinojimo apie veiksmą ir jį atlikusio asmens tapatybę data – Nagrinėjamų veiksmų nutraukimo data – Senaties termino sukeltos pasekmės – Taikymas tik veiksams, atliktiems daugiau nei prieš trejus metus“

I. Įvadas

1. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su Reglamento (EB) Nr. 2100/94² 96 straipsnio išaiškinimu.
2. Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bendrovių *Club de Variedades Vegetales Protegidas* ir *José Cánovas Pardo SL* (toliau – bendrovė *Pardo*) ginčą dėl to, kad pastaroji naudojo veislės 'Nadorcott' mandarinmedžius be savininko sutikimo³.
3. Kalbant konkrečiau, bendrovė *Pardo* pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kasacinį skundą tik dėl vieno klausimo, susijusio su senaties terminu. Šiuo klausimu pagrindinėje byloje kilo ginčas dėl to, kad savininkas praleido Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje numatytą trejų metų senaties terminą. Nustatyta, kad tuo metu, kai bendrovei *Pardo* buvo pareikštas ieškinys, savininkas ilgiau nei trejus metus žinojo apie jo teises pažeidžiančius veiksmus ir šiuos veiksmus atlikusio asmens tapatybę.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² 1994 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentas dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje (OL L 227, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 16 t., p. 390).

³ Kad būtų paprasčiau, šios išvados įžangoje vartoju sąvoką „savininkas“ (pranc. „titulaire“). Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės yra sudėtingesnės: iš tiesų savininkas suteikė išimtinę teisę bendrovei *Carpa Dorada SA*, kuri savo teisių valdymą patikėjo bendrovei *Club de Variedades Vegetales Protegidas*. Žr. šios išvados 14 punktą.

4. Teisingumo Teismui pateiktais klausimais siekiama nustatyti, kokių pasekmių sukelia tokio trejų metų termino pasibaigimas.

5. Dėl toliau nurodytų priežasčių siūlysiu Teisingumo Teismui į pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip, kad kartotinių veiksmų atveju šis senaties terminas sukelia pasekmių tik daugiau nei prieš trejus metus atliktiems veiksams. Kitaip tariant, savininkas išsaugo teisę pareikšti Reglamento Nr. 2100/94 94 ir 95 straipsniuose nurodytus ieškinius dėl per pastaruosius trejus metus atliktų veiksmų.

II. Teisinis pagrindas

6. Reglamento Nr. 2100/94 94 straipsnyje „Pažeidimas“ nurodyta:

„1. Kiekvienam asmeniui, kuris:

a) neturėdamas teisės atlikti veiksmus su veisle, kuriai yra suteikta teisinė apsauga Bendrijoje, atlieka vieną iš 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų veiksmų

arba

b) nenaudoja tikslaus veislės pavadinimo, kaip nurodyta 17 straipsnio 1 dalyje, ar nenurodo atitinkamos informacijos, kaip nurodyta 17 straipsnio 2 dalyje,

arba

c) pažeisdamas 18 straipsnio 3 dalį, naudoja veislės, kuriai suteikta teisinė apsauga Bendrijoje, pavadinimą ar pavadinimą, kuris gali būti su juo painiojamas,

savininkas gali pareikšti ieškinį dėl tokio pažeidimo arba reikalauti tinkamo žalos atlyginimo, arba ir dėl vieno, ir dėl kito.

2. Kiekvienas asmuo, kuris veikia tyčia ar dėl neatsargumo, privalo atlyginti savininkui ir visą tolesnę dėl to veiksmo patirtą žalą. Nedidelio neatsargumo atvejais tokie reikalavimai gali būti sumažinti pagal tokio nedidelio neatsargumo laipsnį, bet jokių būdu ne tokiu mastu, kad jie būtų mažesni už pažeidimą padariusio asmens iš to gautą naudą.“

7. Šio reglamento 95 straipsnyje nurodyta:

„Savininkas gali reikalauti atitinkamo žalos atlyginimo iš bet kurio asmens, kuris nuo paraiškos suteikti augalų veislių teisinę apsaugą Bendrijoje paskelbimo iki jos suteikimo atliko veiksmą, kuris vėliau būtų draudžiamas.“

8. Minėto reglamento 96 straipsnyje nurodyta:

„Reikalavimams pagal 94 ir 95 straipsnius ieškininės [ieškinio] senaties terminas pasibaigia praėjus trejiems metams nuo to laiko, kai galutinai suteikiama augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje ir savininkas žino apie atliktą veiksmą ir atsakingo už jį asmens tapatybę, arba, jei nežino, praėjus 30 metų nuo to veiksmo pasibaigimo.“

III. Dėl veislės ‘Nadorcott’ mandarinmedžių teisinės apsaugos Bendrijoje

9. Ginčo, susijusio su veislės ‘Nadorcott’ mandarinmedžių teisine apsauga Bendrijoje, aplinkybės, apie kurias galima spręsti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, gali būti apibendrintos taip, kaip nurodyta toliau.

10. 1995 m. rugpjūčio 22 d. bendrovė *Nador Cott Protection SARL* pateikė Bendrijos augalų veislių tarnybai (BAVT) prašymą dėl teisinės apsaugos Bendrijoje suteikimo šiai augalų veislei. 1996 m. vasario 22 d. šis prašymas buvo paskelbtas BAVT oficialiajame leidinyje.

11. 2004 m. spalio 4 d. BAVT suteikė minėtai veislei teisinę apsaugą Bendrijoje. 2004 m. gruodžio 15 d. šis sprendimas buvo paskelbtas BAVT oficialiajame leidinyje.

12. 2005 m. balandžio 14 d. *Federación de Cooperativas Agrícolas Valencianas* (Valensijos žemės ūkio kooperatyvų federacija, Ispanija) tokį sprendimą suteikti teisinę apsaugą apskundė BAVT apeliacinei tarybai ir šis skundas turėjo stabdomąjį poveikį. 2005 m. lapkričio 8 d. sprendimu, kuris 2006 m. vasario 15 d. buvo paskelbtas BAVT oficialiajame leidinyje, skundas buvo atmestas.

13. 2006 m. kovo 21 d. Valensijos žemės ūkio kooperatyvų federacija dėl tokio sprendimo pareiškė stabdomojo poveikio neturintį ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme. 2008 m. sausio 31 d. Sprendimu *Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana / BAVT – Nador Cott Protection (Nadorcott)*⁴ Bendrasis Teismas šį ieškinį atmetė.

IV. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

14. Nors teisės į mandarinmedžių veislę ‘Nadorcott’ priklauso *Nador Cott Protection*, bendrovė *Carpa Dorada S.A.* turi išimties teises, susijusias su šia augalų veisle. *Carpa Dorada* patikėjo savo teisių valdymą *Gestión de Licencias Vegetales* (toliau – GESLIVE) iki 2008 m. gruodžio 12 d., o vėliau – bendrovei *Club de Variedades Vegetales Protegidas*.

15. Nuo 2006 m. bendrovė *Pardo* Alama de Mursijoje (Ispanija) esančiame sklype eksploatuoja veislės ‘Nadorcott’ mandarinmedžių plantaciją (4 457 medžiai).

16. 2007 m. spalio 30 d. GESLIVE nusiuntė bendrovei *Pardo* raginimą nutraukti šios augalų veislės naudojimą, kol ji nėra pateikusi atitinkamo prašymo suteikti naudojimo teisę.

17. 2011 m. kovo 30 d. bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas* pateikė dar vieną pranešimą bendrovei *Pardo*, kuriame reikalavo, kad paaiškėjus, jog ši bendrovė naudoja 5 000 mandarinmedžių, kurių veislė ‘Nadorcott’, plantaciją, ji nedelsdama nutrauktų jų naudojimą.

18. 2011 m. lapkričio mėn. bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas* kreipėsi į *Juzgado de lo Mercantil* (Komerčių bylų teismas, Ispanija) prašydamas imtis parengiamųjų priemonių pažeidimui konstatuoti.

⁴ T-95/06, EU:T:2008:25.

19. Bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas* pareiškė ieškinį bendrovei *Pardo* prašydama konstatuoti teisių į veislę 'Nadorcott' pažeidimą laikinosios apsaugos laikotarpiu (nuo 1996 m. vasario 26 d. iki 2006 m. vasario 15 d.)⁵. Ji taip pat prašė priteisti iš bendrovės *Pardo* teisingą 17 500 EUR (be PVM) žalos atlyginimą.

20. Bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas* taip pat pareiškė ieškinį dėl pažeidimo, susijusį su naudojimo veiksmais po 2006 m. vasario 15 d. Ji prašė konstatuoti teisės aktuose numatytų teisių į veislę 'Nadorcott' pažeidimą nuo minėtos datos iki pažeidimo nutraukimo dienos. Ji taip pat prašė įpareigoti bendrovę *Pardo* nutraukti šį naudojimą be veislės savininko leidimo, pašalinti ir prirėikus sunaikinti bet kokią turimą šios veislės augalinę medžiagą, sumokėti 35 000 EUR (be PVM) žalos atlyginimą ir savo lėšomis paskelbti teismo sprendimo įžanginę ir rezoliucinę dalis.

21. *Juzgado de lo Mercantil* (Komerčių bylų teismas) atmetė ieškinį motyvuodamas tuo, kad yra pasibaigęs Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytas trejų metų senaties terminas. Grįždamas tokius motyvus, minėtas teismas konstatavo, kad savininkui buvo žinoma apie bendrovės *Pardo* naudojimo veiksmus bent nuo 2007 m. spalio 30 d., kai GESLIVE nusiuntė raginimą bendrovei *Pardo*.

22. Bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas* apskundė tokį teismo sprendimą *Audiencia Provincial de Murcia* (Mursijos provincijos teismas, Ispanija). Minėtas teismas konstatavo, kad, pirma, pažeidimai buvo kartojami ir, antra, senaties termino eiga buvo nutraukta 2009 m. lapkričio mėn., pritaikius tam tikras parengiamąsias priemones. Taigi minėtas teismas nusprendė, kad senatis taikoma tik tiems naudojimo veiksams, kurie buvo atlikti daugiau nei prieš trejus metus iki minėtų parengiamųjų priemonių nustatymo.

23. Dėl esmės *Audiencia Provincial de Murcia* (Mursijos provincijos teismas) pažymėjo, kad bendrovė *Pardo* neginčijo nei naudojimo, nei augalų veislės savininko sutikimo nebuvimo ir kad ji ginčijo tik žalos atlyginimą. Šiuo klausimu minėtas teismas, apskaičiuodamas žalą, padarytą dėl pažeidimo ir žalą, patirtą dėl laikinos apsaugos, nustatė 7 EUR už medį sumą (iš viso 31 199 EUR). Be to, minėtas teismas įpareigojo bendrovę *Pardo* nutraukti neteisėtus veiksmus, pašalinti ir prirėikus sunaikinti bet kokią jos turimą šios veislės augalinę medžiagą, įskaitant surinktą derlių, ir savo lėšomis paskelbti teismo sprendimo įžanginę ir rezoliucinę dalis.

24. Bendrovė *Pardo* padavė kasacinį skundą *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija), kuriame ginčijo apeliacinio teismo pateiktą Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnio aiškinimą, susijusį su senaties terminu.

25. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) pažymi, kad šiuo klausimu jis atskyrė pavienius pažeidimus nuo pažeidimų, kurie nenutraukiami, kitaip tariant, yra „tęstiniai“. Minėtas teismas nurodo neseniai priimtą teismo sprendimą prekių ženklų teisės srityje, kuriame jis konstatavo, kad jei pažeidimas yra tęstinis dėl nuolatinių veiksmų, senaties termino eiga atsinaujina, kol pažeidimas tęsiamas arba kartojamas. Jis kelia klausimą, ar toks aiškinimas gali būti taikomas aiškinat Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnį.

26. Kalbant apie pagrindinę bylą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, pirma, nuo to laiko, kai savininkas sužinojo apie jo teises pažeidžiančius veiksmus ir šiuos veiksmus atlikusio asmens tapatybę, praėjo daugiau nei treji metai ir kad, antra, tuo metu, kai

⁵ Kadangi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nieko nepatikslinta, darau prielaidą, kad šis ieškinytis buvo pareikštas po 2011 m. lapkričio mėn. pateikto prašymo taikyti parengiamąsias priemones.

buvo pareikšti Reglamento Nr. 2100/94 94 ir 95 straipsniuose numatyti ieškiniai, veiksmai dar buvo tęsiami. Taigi minėtas teismas kelia klausimą, ar minėto reglamento 96 straipsnyje nustatytas senaties terminas taikomas:

- visiems veiksams, kuriais pažeidžiamos savininko teisės, todėl pareikšti ieškiniai yra visiškai nepriimtini; arba
- tik veiksams, nepatenkantiems į 96 straipsnyje numatytą trejų metų laikotarpį, todėl minėti ieškiniai yra priimtini tik dėl veiksmų, atliktų per pastaruosius trejus metus.

27. Tokiomis aplinkybėmis *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1) Ar [Reglamento Nr. 2100/94] 96 straipsniui prieštarauja toks šios nuostatos aiškinimas, kad, jeigu suėjo trejų metų terminas nuo tada, kai, suteikus augalų veislei teisinę apsaugą Bendrijoje, jos savininkas sužinojo apie pažeidimą ir pažeidėjo tapatybę, tai reiškia, jog suėjo [šio] reglamento 94 ir 95 straipsniuose numatytų ieškinių senaties terminas, net jei pažeidimai buvo daromi toliau, iki buvo pareikštas ieškinys?
- 2) Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar būtų galima teigti, kad, remiantis [Reglamento Nr. 2100/94] 96 straipsniu, senaties terminą reikia taikyti tik konkrečioms pažeidimams, padarytiems daugiau nei prieš trejus metus, ir nereikia taikyti pažeidimams, padarytiems per pastaruosius trejus metus?
- 3) Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas, ar tokiu atveju gali būti priimtinas ieškinyje dėl pažeidimo nutraukimo ir žalos atlyginimo tik tiek, kiek jis susijęs su pastaraisiais pažeidimais, padarytais per pastaruosius trejus metus?“

28. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarijoje užregistruotas 2018 m. kovo 9 d. Rašytines pastabas pateikė pagrindinės bylos šalys, Graikijos vyriausybė ir Europos Komisija.

29. 2019 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu procesas šioje byloje buvo sustabdytas, kol bus priimtas sprendimas byloje *Club de Variedades Vegetales Protegidas* (C-176/18)⁶. Po to, kai jam buvo pranešta apie šį sprendimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2020 m. sausio 10 d. nusprendė neatsiimti savo prašymo.

V. Analizė

30. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad pagrindinės bylos dalykas apsiriboja senaties termino klausimu. Pirma, bendrovė *Pardo* apeliaciniame teisme neginčijo nei naudojimo, nei savininko sutikimo nebuvimo. Antra, jos kasacinis skundas, kurį dabar nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, susijęs tik su senatimi⁷.

⁶ 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimas (C-176/18, EU:C:2019:1131).

⁷ Žr. šios išvados 23 ir 24 punktus.

31. Taigi, kitaip nei byloje *Club de Variedades Vegetales Protegidas*⁸, Teisingumo Teismo neprašoma išaiškinti Reglamento Nr. 2100/94 13 straipsnio siekiant kvalifikuoti pagrindinėje byloje nagrinėjamus veiksmus.

32. Dėl šioje byloje Teisingumo Teismui pateiktų klausimų reikėtų pažymėti, kad jie susiję su Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatyta pirmąja senaties taisykle, t. y. tokia taisykle, pagal kurią savininko ieškiniams taikomas trejų metų senaties terminas, skaičiuojamas nuo tos dienos, kai galutinai suteikiama augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje ir kai savininkas sužino apie padarytą pažeidimą ir jį padariusio asmens tapatybę⁹.

33. Primenu, kad Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytos senaties taisyklės turi poveikį ne augalų veislės teisinės apsaugos buvimui, o tik jos savininko galimybei pareikšti pažeidėjui ieškinį dėl veiksmų, kuriais pažeidžiamos šia apsauga grindžiamos savininko išimtinės teisės.

34. Siekiant atsakyti į Teisingumo Teismui pateiktus prejudicinius klausimus siūlomos trys aiškinimo alternatyvos.

35. Pagal pirmąjį aiškinimą tokiu atveju Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytas senaties terminas būtų taikomas šio reglamento 94 ir 95 straipsniuose nurodytiems savininko ieškiniams *visiškai*, neatsižvelgiant į veiksmų atlikimo datą. Jei savininkas sužino apie ginčijamus veiksmus ir juos atlikusio asmens tapatybę anksčiau nei prieš trejus metus, jis praranda bet kokią galimybę remtis turimomis teisėmis tokių asmenų atžvilgiu. Iš esmės būtent tokios pozicijos laikosi pirmosios instancijos teismas pagrindinėje byloje¹⁰ ir bendrovė *Pardo*.

36. Pagal antrąjį aiškinimą savininko pareikštiems ieškiniams *senaties terminas taikomas tik iš dalies*. Senaties terminas sukeltų pasekmių tik tiems veiksmams, kurie buvo atlikti daugiau nei prieš trejus metus iki Reglamento Nr. 2100/94 94 ir 95 straipsniuose numatytų ieškinių pareiškimo. Būtent tokios pozicijos iš esmės laikosi Graikijos vyriausybė. Toks aiškinimas taip pat bent iš dalies atitinka apeliacinio teismo poziciją pagrindinėje byloje¹¹.

37. Galiausiai pagal trečiąjį aiškinimą Reglamento Nr. 2100/94 94 ir 95 straipsniuose numatytiems ieškiniams *joks senaties terminas netaikomas*, atsižvelgiant į tai, kad šių ieškinių pareiškimo momentu veiksmai, atliekami pažeidžiant savininko teises, dar nėra nutraukti. Savininkas galėtų remtis savo teisėmis visų ginčijamų veiksmų atžvilgiu, jei juos atlikęs asmuo (pagrindinėje byloje – bendrovė *Pardo*)¹² jų nenutrauktų. Iš esmės tokios pozicijos laikosi bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas*.

38. Pirmiausia atmesiu trečiąjį aiškinimą (senaties nebuvimas), išnagrinėjęs termino pradžios (*dies a quo*), numatytos pagal Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytą pirmąją senaties taisyklę, klausimą.

⁸ 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimas (C-176/18, EU:C:2019:1131).

⁹ Pagal šioje nuostatoje nustatytą antrąją senaties termino taisyklę tokių ieškinių senaties terminas baigiasi praėjus 30 metų nuo nagrinėjamo veiksmo užbaigimo, jei savininkas nežinojo apie veiksmą ir pažeidėjo tapatybę.

¹⁰ Žr. šios išvados 21 punktą.

¹¹ Žr. šios išvados 22 punktą. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta informacija, apeliacinis teismas nusprendė, kad senatis taikoma tik tiems veiksmams, kurie buvo atlikti daugiau nei prieš trejus metus iki parengiamųjų priemonių taikymo. Kadangi Teisingumo Teismo apie tai nieko neklausama ir kadangi šiuo klausimu jam nepateikta jokios kitos informacijos, jis negali nuspręsti, ar senaties termino eiga gali būti nutrukusi.

¹² Žr. šios išvados 25 punktą.

39. Tada nurodysiu motyvus, dėl kurių, nagrinėjant šios senaties taisyklės sukeltą *padarinių* klausimą, reikėtų pritarti antrajam (iš dalis taikoma senatis), o ne pirmajam (visiškai taikoma senatis) aiškinimui.

A. Dėl Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytoje pirmojoje senaties taisyklėje numatytos termino pradžios (dies a quo)

40. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės klausia, ar pagal Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytą pirmąją senaties taisyklę numatytas trejų metų terminas gali būti pradedamas skaičiuoti, kol dar nenutraukti savininko teisės pažeidžiantys veiksmai.

41. Pagal Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytą pirmąją senaties taisyklę Reglamento Nr. 2100/94 savininko ieškiniams taikomas trejų metų senaties terminas, skaičiuojamas nuo tos dienos, kai buvo galutinai suteikta augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje ir kai savininkas sužinojo apie pažeidimą ir jį padariusio asmens tapatybę.

42. Taigi termino pradžia arba *dies a quo* yra ta diena, kai įvykdomos abi sąlygos: pirma, suteikiama augalų veislės teisinė apsauga Bendrijoje ir, antra, savininkas sužino apie pažeidimą ir pažeidėjo tapatybę.

43. Kalbant konkrečiau, kaip pažymi Graikijos vyriausybė, trejų metų senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo *vėliausiai įvykusio įvykio*, ar tai būtų, pirma, teisinės apsaugos suteikimas Bendrijoje ar, antra, savininko sužinojimas apie pažeidimą ir pažeidėjo tapatybę.

44. Pagrindinės bylos aplinkybėmis iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad abi minėtos sąlygos buvo įvykdytos vėliausiai 2007 m. spalio 30 d. BAVT apeliacinė taryba atmetė stabdomąjį poveikį turintį skundą dėl teisinės apsaugos suteikimo Bendrijoje 2005 m. lapkričio 8 d. sprendimu, paskelbtu 2006 m. vasario 15 d.¹³ Be to, 2007 m. spalio 30 d. GESLIVE pirmą kartą kreipėsi į bendrovę *Pardo*, reikalaujama nutraukti šios veislės naudojimą¹⁴.

45. Tai patikslinus, mano nuomone, tampa akivaizdu, kad atsižvelgiant į Teisingumo Teismui siūlomą trečiąjį aiškinimą, pagal kurį senaties terminas negali būti pradėtas skaičiuoti, kol ginčijami veiksmai nenutraukti, būtų iškreipama Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatyta pirmoji senaties taisyklė.

46. Iš tiesų minėtoje taisyklėje visiškai nekalbama apie ginčijamų veiksmų nutraukimo datą. Šios aplinkybės savaime pakanka tokiam aiškinimui atmesti, nes praktiškai, vadovaujantis tokiu aiškinimu, atsirastų trečioji *dies a quo* nustatymo sąlyga: reikėtų, kad apsauga būtų suteikta, kad savininkas žinotų apie veiksmus ir pažeidėjo tapatybę *ir kad šie veiksmai būtų nutraukti*.

47. Reikėtų pridurti, kad toks aiškinimas prieštarautų teisinio saugumo tikslui, kurio siekiama bet kuria senaties taisykle, kaip teisingai pažymi Graikijos vyriausybė. Senaties terminų funkcija yra užtikrinti teisinį saugumą, ir tai patvirtina suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija¹⁵.

¹³ Žr. šios išvados 12 punktą.

¹⁴ Žr. šios išvados 16 punktą.

¹⁵ Žr., be kita ko, 2013 m. birželio 13 d. Sprendimą *Unanimes ir kt.* (C-671/11–C-676/11, EU:C:2013:388, 31 punktas); 2016 m. liepos 7 d. Sprendimą *Lebek* (C-70/15, EU:C:2016:524, 55 punktas) ir 2020 m. balandžio 30 d. Sprendimą *Nelson Antunes da Cunha* (C-627/18, EU:C:2020:321, 44 punktas).

Teisingumo Teismas, be kita ko, yra patikslinęs, jog tam, kad senaties terminas atliktų tokią funkciją, jis turi būti nustatytas iš anksto ir bet koki senaties termino taikymą „pagal analogiją“ teisės subjektas turi galėti pakankamai numatyti¹⁶.

48. Siūlomas trečiasis aiškinimas prieštarautų teisinio saugumo reikalavimui, nes savininkas turėtų galimybę *bet kada*, kol ginčijami veiksmai dar nėra nutraukti, pareikšti Reglamento Nr. 2100/94 94 ir 95 straipsniuose numatytus ieškinius dėl visų šių veiksmų, *neatsižvelgiant į jų atlikimo datą*.

49. Taigi pagrindinėje byloje toks aiškinimas leistų savininkui netrukdyti bendrovei *Pardo* naudoti veislės ‘Nadorcott’ mandarinmedžius keletą dešimtmečių ir kreiptis į teismą tik dėl *visų* veiksmų, atliktų pažeidžiant savininko teises.

50. Akivaizdu, kad toks aiškinimas būtų nesuderinamas su teisinio saugumo tikslu, kurio siekiama senaties taisyklėmis. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad veiksmus, kuriais yra kaltinamas, pažeidėjas gali būti atlikęs sąžiningai, t. y. nežinodamas, kad jais pažeidžiamos savininko teisės.

51. Taip pat reikėtų pažymėti, kad Teisingumo Teismui siūlomas trečiasis aiškinimas sukelia paradoksalią pasekmę labiau sisteminiu požiūriu. Iš tiesų man atrodo, kad Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatyta antroji senaties taisyklė, kurioje numatytas trisdešimtys metų terminas, netaikytina tokiu atveju kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nes pagal šią taisyklę suponuojamas savininko *nežinojimas* apie ginčijamus veiksmus ir juos atlikusį asmenį. Vadinasi, pritarus Teisingumo Teismui siūlomam trečiajam aiškinimui, pagal kurį trejų metų senaties terminas pradedamas skaičiuoti tik tada, kai nutraukiami ginčijami veiksmai, veiksmų, kurie tęsiasi ir apie kuriuos savininkas žino, senaties terminas *niekada nesueity* nei pagal pirmąją taisyklę (pagal ją veiksmai turi būti nutraukti), nei pagal antrąją taisyklę (pagal ją apie pažeidimą turi būti nežinoma).

52. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, neabejoju, kad tokį trečiąjį aiškinimą būtina atmesti. Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje numatyto trejų metų senaties termino pradžios data negali priklausyti nuo nagrinėjamų veiksmų nutraukimo: vieninteliai taikytini kriterijai yra teisinės apsaugos Bendrijoje suteikimo data ir data, kai savininkas sužinojo apie veiksmą ir pažeidėjo tapatybę.

53. Išsamumo sumetimais dar norėčiau patikslinti, kad, mano nuomone, savininko „žinojimo“ kriterijus turi būti suprantamas kaip apimantis kiekvieną situaciją, kai savininkas žinojo arba *turėjo žinoti* apie pažeidimą ir pažeidėjo tapatybę. Iš tiesų, jei būtų taikomas tik *realaus* žinojimo kriterijus, savininkas turėtų galimybę neribotai atidėlioti senaties termino pradžios datą, atsisakydamas sužinoti apie pažeidimą ir (arba) pažeidėjo tapatybę. Toks aiškinimas nėra priimtinas atsižvelgiant į bet kurios senaties taisyklės tikslą – užtikrinti skolininko teisinį saugumą¹⁷. Mano nuomone, būtų gerai, jei Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnio formuluotė būtų iš dalies pakeista siekiant tiksliau atspindėti tikrąją šio kriterijaus svarbą.

¹⁶ Žr. 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimą *Ze Fu Fleischhandel ir Vion Trading* (C-201/10 ir C-202/10, EU:C:2011:282, 32 punktas); 2019 m. sausio 23 d. Sprendimą *Fallimento Traghetti del Mediterraneo* (C-387/17, EU:C:2019:51, 71 punktas) ir 2019 m. kovo 5 d. Sprendimą *Eesti Pagar* (C-349/17, EU:C:2019:172, 112 punktas).

¹⁷ Šiuo klausimu žr. mano išvadą byloje *Nelson Antunes da Cunha* (C-627/18, EU:C:2019:1084, 46 punktas): „reikia priminti, kad senaties taisyklės turi labai didelę reikšmę turtinių teisių srityje. Iš tikrųjų dėl senaties kreditoriui tampa neįmanoma pasiekti, kad jo reikalavimas būtų įvykdytas. Kaip konstatavo Teisingumo Teismas, senaties taisyklėmis nustatant laiko ribą, siekiama užtikrinti skolininko teisinį saugumą.“

54. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad trejų metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo vėliausiai įvykusio įvykio, t. y. dienos, kai Bendrijoje buvo suteikta teisinė apsauga, arba dienos, kai savininkas sužinojo apie pažeidimą ir pažeidėjo tapatybę, neatsižvelgiant į tai, kada šie veiksmai gal buvo nutraukti.

B. Dėl Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytos pirmosios senaties taisyklės sukeliamų pasekmių apimties (antrasis ir trečiasis klausimai)

55. Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikėtų nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jei trejų metų senaties terminas baigiasi dėl kartotinių veiksmų, senaties sukeltos pasekmės apima visus veiksmus, neatsižvelgiant į jų atlikimo datą, arba tik tuos veiksmus, kurie buvo padaryti daugiau nei prieš trejus metus iki šio reglamento 94 ir 95 straipsniuose numatytų ieškinių pareiškimo.

56. Norėčiau pradėti primindamas tai, kas akivaizdu: Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytos senaties taisyklės gali sukelti pasekmių tik praeityje atliktiems veiksams. Taigi pagal šio reglamento 94 straipsnio 1 dalį pareikštam ieškiniai, kuriuo būtų reikalaujama *ateityje* nutraukti savininko teises pažeidžiančius veiksmus, senatis negali būti taikoma.

57. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimu siekia nustatyti šio senaties termino sukeliamų pasekmių mastą *praeities atžvilgiu*, konkrečiai kalbant apie ieškinius, kuriais reikalaujama sumokėti tinkamą žalos atlyginimą (Reglamento Nr. 2100/94 94 straipsnio 1 dalis ir 95 straipsnis) arba atlyginti žalą, padarytą veikiant tyčia ar dėl neatsargumo (šio reglamento 94 straipsnio 2 dalis).

58. Praktiškai kyla toks klausimas: jei savininkas praleidžia trejų metų senaties terminą, ar jis *visiškai* praranda teisę reikalauti sumokėti tinkamą žalos atlyginimą ir (arba) atlyginti žalą už praeityje atliktus veiksmus (tai atitinka Teisingumo Teismui siūlomą pirmąjį aiškinimą¹⁸), ar išsaugo šią teisę tik dėl vėliausiai atliktų veiksmų, t. y. atliktų per pastaruosius trejus metus (tai atitiktų antrąjį aiškinimą)¹⁹?

59. Reikėtų konstatuoti, kad Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnio tekste šis klausimas aiškiai nereglamentuotas, priešingai nei pirmiau nagrinėtas *dies a quo* klausimas.

60. Vis dėlto kelios aplinkybės leidžia pritarti Teisingumo Teismui siūlomam antrajam aiškinimui, pagal kurį savininkas išlaiko teisę reikalauti žalos atlyginimo už veiksmus, atliktus per pastaruosius trejus metus.

61. Pirma, Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje senatis numatyta dėl „veiksmo“, o ne elgesio, kuris laikomas „veiksmų visuma“. Toks vienaskaitos vartojimas turi dar didesnę reikšmę atsižvelgiant į tai, kad šio reglamento 94 ir 95 straipsniuose numatyti ieškiniai dažniausiai susiję su visuma atskirų veiksmų, iš kurių kiekvienu pažeidžiamos savininko teisės²⁰.

¹⁸ Žr. šios išvados 35 punktą.

¹⁹ Žr. šios išvados 36 punktą.

²⁰ Pavyzdžiui, pažeidėjas, kuris norėtų pardavinėti veisles 'Nadorcott' mandarinmedžius be savininko leidimo, galėtų iš eilės atlikti tokius veiksmus: mandarinmedžių paruošimą siekiant juos dauginti; patį dauginimą; siūlymą pirkti; eksportą pardavimo tikslais; patį pardavimą; mandarinmedžių turėjimą pirmiau išvardytais tikslais. Pagal Reglamento Nr. 2100/94 13 straipsnio 2 dalį kiekvienas iš tokių veiksmų pažeistų savininko teises.

62. Toks vienaskaitos vartojimas leidžia manyti, kad pagal Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnį savininko teises pažeidžiančius veiksmus reikia nagrinėti *atskirai*. Taigi, siekiant nustatyti senaties pasekmes, reikia kiekvieno atskiro veiksmo atveju išnagrinėti, ar dėl jo yra pasibaigęs trejų metų senaties terminas.

63. Praktiškai nacionalinis teismas dėl kiekvieno neteisėto veiksmo turėtų patikrinti, ar nuo vėliausiai įvykusio įvykio, t. y. pirma, apsaugos suteikimo Bendrijoje ir, antra, datos, kai savininkas sužinojo apie pažeidimą ir pažeidėją, yra praėję daugiau nei treji metai, turint omenyje tai, kad šis žinojimas negali atsirasti anksčiau už nagrinėjamo veiksmo atlikimą.

64. Tai reiškia, kad senaties terminas dėl Reglamento Nr. 2100/94 95 straipsnyje nurodytų veiksmų, atliktų laikinosios apsaugos laikotarpiu, baigiasi anksčiau nei dėl šio reglamento 94 straipsnyje reglamentuojamų veiksmų, atliktų po teisinės apsaugos Bendrijoje suteikimo.

65. Man atrodo, kad toks sprendimas yra patvirtintas doktrinoje, susijusioje su augalų veislių apsauga²¹.

66. Antra, norėčiau atkreipti dėmesį į praktines pasekmes, kurių sukeltų priešingas aiškinimas, pagal kurį pasibaigus Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnyje nustatytam trejų metų terminui senaties terminas būtų taikomas *visumai* veiksmų, kuriais pažeidžiamos savininko teisės, neatsižvelgiant į tai, kada jie buvo atlikti.

67. Praktiškai dėl tokio aiškinimo gali būtų gautas paradoksalus rezultatas, pagal kurį senatis būtų taikoma kiekvienam *būsiamam* neteisėtam veiksmui, jei jis būtų priskiriamas elgesiui, apie kurį savininkas žinojo ilgau nei trejus metus, kaip teisingai nurodo bendrovė *Club de Variedades Vegetales Protegidas*.

68. Taigi pagal tokį aiškinimą pagrindinės bylos aplinkybėmis, jei savininkas praleistų trejų metų terminą nuo pirmojo raginimo 2007 m. spalio 30 d., to pakaktų, kad jis prarastų visas galimybes remtis savo teisėmis ginčijamo elgesio atžvilgiu, įskaitant būsimus veiksmus, jei toks elgesys būtų toliau tęsiamas.

69. Toks aiškinimas man atrodo sunkiai suderinamas su Reglamento Nr. 2100/94 dalyku ir siekiamu tikslu, t. y. augalų veislių teisine apsauga Bendrijoje.

²¹ Leßmann, H. ir Würtenberger, G. „Deutsches und Europäisches Sortenschutzrecht“, Nomos, Baden-Baden, 2009, 2 leid., § 7, Rn. 102, p. 309: „Bei wiederholten Verletzungshandlungen erfüllt jede einzelne Handlung den Tatbestand der Verletzung. Jede Einzelhandlung setzt damit gesondert die Verjährung des Unterlassungsanspruchs sowie des aus ihr fließenden Schadenersatzanspruchs in Lauf, sofern die weiteren Voraussetzungen – Kenntnis des Verletzten von der Verletzungshandlung und der Person des Verletzers – gegeben sind.“ („Jei tai yra kartotiniai pažeidimai, kiekvienas atskiras veiksmas laikomas pažeidimu. Taigi ieškinio dėl veiksmų nutraukimo ir atitinkamai iš jo kylančio ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti dėl kiekvieno tokio veiksmo atskirai, jei yra įvykdytos kitos būtinosios sąlygos – savininko žinojimas apie pažeidimą ir pažeidėją“).

70. Taip pat norėčiau pažymėti, kad tokia grėsmė tikrai nėra vien teorinė, nes nemažai veiksnių, kuriais augalų veislių apsaugos srityje pažeidžiamos savininko teisės, priskiriama ilgą laiką trunkančiam elgesiui²².

71. Trečia, reikėtų pažymėti, kad mano siūlomas aiškinimas yra bendrai pripažįstamas patentų teisės pažeidimams taikomų senaties terminų srityje, kuri turi panašumų su augalų veislių apsaugos pažeidimams taikomų senaties terminų sritimi²³.

²² Leßmann, H. ir Würtenberger, G. „Deutsches und Europäisches Sortenschutzrecht“, Nomos, Baden-Badenas, 2009, 2 leid., § 7, Rn. 103, p. 309: „Gerade im pflanzlichen Bereich erstrecken sich Verletzungshandlungen über lange Zeiträume. Pflanzen werden in der Regel nicht in Einzelexemplaren vermehrt, sondern in größerem Umfang. Dies gilt auch für Obstbäume, andernfalls wäre eine gewerbliche Nutzung ohne Lizenz vermehrter Pflanzen nicht rentabel. Insbesondere das Anbieten und der Verkauf von sortenschutzverletzendem Material kann sich deshalb gerade im Gehölzbereich über große Zeiträume erstrecken. Auch wenn durch eine einzige Handlung große Mengen sortenschutzrechtsverletzender Pflanzen vermehrt worden wären und somit im strafrechtlichen Sinn eine einzige Handlung darstellen, ist die kontinuierliche Abgabe solchen Materials über längere Zeiträume jedes Mal eine Verletzungshandlung. Mit jeder Einzelhandlung wird damit der Lauf der Verjährung ausgelöst.“ („Ypač augalų sektoriuje neteisėti veiksmai trunka ilgai. Paprastai augalai dauginami ne po vieną vienetą, o didesniais kiekiais. Tas pats pasakytina apie vaismedžius, nes, be to, komercinis dauginamų augalų naudojimas be leidimo neapsimoka. Visų pirma medžiagos, kuria pažeidžiama augalų veislių teisinė apsauga, siūlymas ir prekyba gali trukti ilgai, ypač miškais apaugusioje vietovėje. Nors dideli kiekiai augalų, kuriais pažeidžiamos teisės į augalų veislę, yra dauginami vienu veiksniu ir todėl pagal baudžiamąją teisę tai laikoma viena veika, nepertraukiamas šios medžiagos tiekimas ilgą laiką kiekvieną kartą laikomas pažeidimu. Taigi senaties terminas kiekvienam atskiram veiksniui pradedamas skaičiuoti atskirai.“)

²³ Žr., be kita ko, Bouche, N. „La prescription en droit des obtentions végétales et autres satellites du brevet“, *Propriétés intellectuelles*, Nr. 68, 2018 m. liepos mėn., p. 34–39: „Les variétés végétales sont à la fois exclues de la brevetabilité et l'objet central du droit des obtentions végétales, si bien que ce qui est protégeable par un brevet ne peut être l'objet d'un droit d'obtention végétale et réciproquement. Malgré cette césure radicale, il existe tout de même des liens, un cousinage, entre droit des brevets et droit des obtentions végétales. Si l'on a préféré répondre aux spécificités des obtentions végétales par un régime spécifique, les deux matières ont en commun de porter sur des innovations techniques (le droit des brevets se posant finalement comme le droit généraliste et le droit des obtentions végétales comme le droit spécial des améliorations variétales).“ („Augalų veislės negali būti patentuojamos ir kartu yra pagrindinis augalų veislių teisės dalykas, vadinasi, tai, kas gali būti apsaugota patento, negali būti augalų veislių teisės dalykas, ir atvirkščiai. Nepaisant tokio radikalaus atskyrimo, patentų teisė ir augalų veislių teisė turi sąsają, tam tikro giminingumo. Nors siekiant atliepti augalų veislių specifiką nustatytas specialusis režimas, abiem sritims bendra remtis technologinėmis inovacijomis (galiausiai patentų teisė formuojasi kaip bendroji, o augalų veislių teisė – kaip specialioji veislių tobulinimo teisė).

72. Be kita ko, vokiečių²⁴, prancūzų²⁵ ir belgų²⁶ doktrinoje pažymima, kad civilinės teisės pažeidimas patentų teisės srityje turi būti nagrinėjamas kaip „civilinės teisės pažeidimų seka“, o ne kaip „vienas civilinės teisės pažeidimas, einantis po kito civilinės teisės pažeidimo“²⁷. Toks sprendimas iš esmės atitinka mano pirmiau pasiūlytąjį, pagal kurį Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnio taikymo tikslais savininko teisės pažeidžiantys veiksmai vertinami *atskirai*.

73. Ketvirta, išsamumo sumetimais reikėtų patikslinti, kad ir Reglamente (ES) 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo²⁸, ir Direktyvoje (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti²⁹ nustatyta „apribojimo dėl neprieštaravimo“ taisyklė, kuri iš esmės atitinka Teisingumo Teismui siūlomą pirmąjį aiškinimą³⁰, kurį jau atmečiau.

74. Reglamento 2017/1001 61 straipsnio 1 dalyje ir Direktyvos 2015/2436 9 straipsnio 1 dalyje iš esmės numatyta, kad jei savininkas penkerius metus iš eilės, žinodamas apie vėlesnio prekių ženklo naudojimą, dėl tokio naudojimo neprieštaravo, jis neturi teisės prašyti pripažinti prekių ženklą negaliojančiu, išskyrus atvejį, jei prekių ženklas buvo įregistruotas nesąžiningai³¹. Be to, minėto reglamento 16 straipsnio 1 dalyje ir minėtos direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje priduriama, kad tokiu atveju savininkas nebegali uždrausti naudoti šį prekių ženklą per teisių pažeidimo procedūrą.

²⁴ Žr., be kita ko, Benkard, G. „Kommentar zum Patentgesetz“, C. H. Beck, Münchenas, 2015, 9 leid., § 141, Rn. 6, p. 1906: „Bei vergangenheitsbezogenen Ansprüchen setzen dagegen die einzelnen Schädigungen jeweils eigene Verjährungsfristen in Lauf, so dass jede schadenstiftende Handlung bzw. jeder schadenstiftende Teilakt verjährungsrechtlich separat zu betrachten ist.“ („Vis dėlto, kalbant apie reikalavimus, susijusius su praeitimi, skirtinga žala turi savo senaties terminą, todėl kiekvienas veiksmas ar jo dalis, dėl kurio atsirado žala, senaties termino skaičiavimo tikslais turi būti vertinamas atskirai.“)

²⁵ Passa, J. „Droit de la propriété industrielle II, Brevets d'invention, protections voisines“, LGDJ, Paryžius, 2013, Nr. 631, p. 684: „La jurisprudence analysant le délit de contrefaçon comme successif, autrement dit comme se renouvelant à chaque instant tant que le comportement en cause se poursuit, le délai de prescription court distributivement pour chaque acte à compter de la date de sa commission et non pour le tout, à compter de la date à laquelle les actes en cause ont commencé ou cessé. En d'autres termes, chaque acte constitue, en ce qui le concerne, "le" point de départ d'un délai. <...> Si un acte litigieux s'est prolongé dans le temps, par exemple par l'emploi d'une machine, le demandeur ne peut réclamer réparation que pour le préjudice consécutif aux actes d'usage accomplis dans le délai de trois ans.“ („Jurisprudencijoje, kurioje civilinės teisės pažeidimas nagrinėjamas kaip vienas pažeidimas, einantis po kito pažeidimo, kitaip tariant kaip toks, kuris atnaujinamas kiekvieną kartą, kai nagrinėjamas elgesys tęsiamas, senaties terminas skaičiuojamas paskirstytinai kiekvienam veiksmui nuo jo atlikimo dienos, o ne visiems veiksmams, pradedant nuo tos dienos, kai nagrinėjami veiksmai buvo pradėti ar nutraukti. Kitaip tariant, dėl kiekvieno veiksmo yra su juo susijusi „senaties termino pradžia. <...> Jei ginčijamas veiksmas tęsiamas ilgą laiką, pavyzdžiui, naudojant mašiną, galima prašyti atlyginti tik tą žalą, kuri atsirado dėl naudojimo veiksmy, užbaigtų per trejų metų laikotarpį.“)

²⁶ Rémiche, B., Cassiers, V. „Droit des brevets d'invention et du savoir-faire, créer, protéger et partager les inventions au xxi^e siècle“, Larcier, Briuselis, 2010, p. 574: „Toutefois, les différents actes de contrefaçon constituent des quasi-délits distincts qui se prescrivent séparément même lorsqu'ils sont imputables à une seule et même personne. Ainsi la contrefaçon consistant en une fabrication du produit breveté sera prescrite séparément de la contrefaçon consistant en l'offre en vente dudit produit.“ („Vis dėlto skirtingi pažeidimo veiksmai yra atskiri „kvazideliktai“, kuriems senaties terminas skaičiuojamas atskirai, net jei jie priskirtini vienam ir tam pačiam asmeniui. Taigi pažeidimo, kurį sudaro patentuoto produkto gamyba, senaties terminas skaičiuojamas atskirai nuo pažeidimo, kurį sudaro siūlymas pirkti minėtą produktą, senaties termino.“)

²⁷ Casalonga, A. „Traité technique et pratique des brevets d'invention“, LGDJ, Paryžius, 1949, 2 t., n°1080, p. 159: „[En cas de fabrication d'objets contrefaisants], il y a une succession de délits et non pas un délit successif; en conséquence, la prescription commence à courir à dater de chaque fait de contrefaçon et non pas à partir du dernier fait.“ („[Jei tai yra teisės pažeidžiančių daiktų gamyba], tai yra pažeidimų seka, o ne vienas pažeidimas, daromas po kito pažeidimo; taigi senaties terminas pradėdamas skaičiuoti nuo kiekvieno neteisėto veiksmo, o ne nuo paskutinio neteisėto veiksmo dienos.“)

²⁸ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (OL L 154, 2017, p. 1).

²⁹ 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (OL L 336, 2015, p. 1).

³⁰ Žr. šios išvados 35 punktą.

³¹ Pagal jurisprudenciją tam, kad būtų pradėtas skaičiuoti apribojimo dėl neprieštaravimo laikotarpis, jei naudojamas vėlesnis prekių ženklas, tapatus ankstesniam prekių ženklui arba klaidinamai į jį panašus, turi būti įvykdytos keturios sąlygos. Pirma, vėlesnis prekių ženklas turi būti įregistruotas, antra, savininkas vėlesnio prekių ženklo paraišką turi būti pateikęs sąžiningai, trečia, šis prekių ženklas turi būti naudojamas toje teritorijoje, kurioje saugomas ankstesnis prekių ženklas, ir galiausiai, ketvirta, ankstesnio prekių ženklo savininkas turi žinoti, kad vėlesnis prekių ženklas naudojamas po jo registracijos. Dėl Direktyvos 2015/2436 žr. 2011 m. rugsėjo 22 d. Sprendimą *Budějovický Budvar (C-482/09)*, EU:C:2011:605, 54–58 punktai). Dėl Reglamento 2017/1001 žr. 2012 m. birželio 28 d. Sprendimą *I Marchi Italiani ir Basile / VRDT – Osa (B. Antonio Basile 1952)* (T-133/09, EU:T:2012:327, 31 punktas) ir 2021 m. sausio 27 d. Sprendimą *Turk Hava Yollari / EUIPO – Sky (skylifé)* (T-382/19, nepaskelbtas Rink., EU:T:2021:45, 49 punktas).

75. Taigi prekių ženklų teisėje yra taisyklė, pagal kurią numatyta, kad savininkas praranda bet kokią galimybę pareikšti ieškinį, taip pat ir *ateityje*, jei jis praleidžia penkerių metų terminą, skaičiuojamą nuo tos dienos, kai savininkas sužinojo apie vėlesnį prekių ženklą, nesvarbu, ar būtų kalbama apie ieškinį dėl negaliojimo, ar ieškinį dėl pažeidimo.

76. Vis dėlto tokios taisyklės buvimas neleidžia suabejoti mano jau išdėstytais motyvais, ir taip yra dėl toliau nurodytų dviejų priežasčių.

77. Pirma, tokios taisyklės buvimą paaiškina dvi prekių ženklų teisei būdingos ypatybės, kurios neturi atitikmens nei patentų teisėje, nei augalų veislių teisėje. Iš tiesų, priešingai šiems dviem intelektinės nuosavybės teisės režimams, kurių trukmė yra ribota³², prekių ženklu taikoma potencialiai neribotos trukmės apsauga, ir savininkui tenka pareiga atnaujinti savo registraciją kas dešimt metų³³. Vertinant šiuo požiūriu, apribojimo dėl neprieštaravimo taisyklė gali būti analizuojama kaip galbūt neribotos prekių ženklų apsaugos trukmės apribojimas.

78. Be to, tokios taisyklės buvimas taip pat pateisinamas atsižvelgiant į esminę prekių ženklo funkciją – užtikrinti vartotojui ar galutiniam naudotojui prekių ženklu pažymėtos prekės arba paslaugos kilmę ir leisti neklystant atskirti šią prekę arba paslaugą nuo kitos kilmės prekės arba paslaugos³⁴. Pagal apribojimą dėl neprieštaravimo tam tikru mastu preziumuojama, kad esminė prekių ženklo funkcija nebegali būti atliekama, jeigu savininkas penkerius metus neprieštaravo dėl vėlesnio prekių ženklo, kurį visuomenė gali supainioti, naudojimo.

79. Antra, reikėtų pažymėti, kad apribojimo dėl neprieštaravimo taisyklė reglamentuota aiškiais ir išsamiais nuostatomis ir Reglamente 2017/1001, ir Direktyvoje 2015/2436. Atsižvelgdamas į drastiškas jos pasekmes savininko teisėms, laikausi nuomonės, kad tokios taisyklės buvimas negali būti *preziumuojamas* intelektinės nuosavybės apsaugos sistemoje. Taigi, nesant lygiaverčių nuostatų Reglamente Nr. 2100/94, reikia daryti išvadą, kad augalų veislių apsaugos srityje apribojimas dėl neprieštaravimo nenustatytas.

80. Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo antrąjį ir trečiąjį klausimus reikėtų atsakyti taip: Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jei dėl kartotinių veiksmų pasibaigė trejų metų senaties terminas, ieškinio nebegalima pareikšti tik dėl veiksmų, atliktų daugiau nei prieš trejus metus iki šio reglamento 94 ir 95 straipsniuose numatytų ieškinių pareiškimo.

81. Taigi savininkas išsaugo teisę pareikšti minėtus ieškinius dėl veiksmų, atliktų per pastaruosius trejus metus.

³² Dėl augalų veislių apsaugos žr. Reglamento Nr. 2100/94 19 straipsnio 1 dalį, pagal kurią ši apsauga medžiams ir vynmedžiams iš esmės trunka 30 metų, o kitoms veislėms – 25 metus.

³³ Žr. Reglamente 2017/1001 52 ir 53 straipsnius ir Direktyvos 2015/2436 48 ir 49 straipsnius.

³⁴ Žr., be kita ko, 1978 m. gegužės 23 d. Sprendimą *Hoffmann-La Roche* (102/77, EU:C:1978:108, 7 punktas) ir 2019 m. sausio 31 d. Sprendimą *Pandalis/EUIPO* (C-194/17 P, EU:C:2019:80, 84 punktas). Taip pat žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvadą byloje *Budějovický Budvar* (C-482/09, EU:C:2011:46, 63 punktas).

VI. Išvada

82. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) pateiktus prejudicinius klausimus:

- 1) 1994 m. liepos 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2100/94 dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje 96 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad trejų metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo vėliausiai įvykusio įvykio dienos, t. y. teisinės apsaugos Bendrijoje suteikimo dienos arba tos dienos, kai savininkas sužinojo apie veiksmą ir jį atlikusio asmens tapatybę, neatsižvelgiant į tai, kada šie veiksmai galbūt buvo nutraukti.
- 2) Reglamento Nr. 2100/94 96 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jei dėl kartotinių veiksmų pasibaigė trejų metų senaties terminas, ieškinio nebegalima pareikšti tik dėl veiksmų, atliktų daugiau nei prieš trejus metus iki šio reglamento 94 ir 95 straipsniuose numatytų ieškinių pareiškimo.